

INHOUD

1	Introductie	15
	<i>Marleen Kragting, Nieke Elbers & Chantal van den Berg</i>	
2	Politie	
	Interventies in de gereedheidskist van de politie bij de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties	27
	<i>Janine Janssen, Nicole Jansen, Pauline Klomp & Willem Timmer</i>	
2.1	Inleiding	27
2.2	Geweld in afhankelijkheidsrelaties	28
	2.2.1 Geweld in afhankelijkheidsrelaties	28
	2.2.2 Enkele cijfers over geweld in afhankelijkheidsrelaties	30
2.3	De rol van de politie bij de aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties	31
	2.3.1 Onderscheid tussen acute en structurele onveiligheid	31
	2.3.2 Generalisme en specialisme binnen de politie	32
2.4	Interventies	33
	2.4.1 Voorlichting en het verstrekken van informatie	34
	2.4.2 Het beoordelen van de situatie van het slachtoffer en het inschatten van (on)veiligheid	36
	2.4.3 Interventies op het gebied van veiligheid	39
2.5	Tot slot	42
3	Slachtofferhulp Nederland	47
	<i>Pien van de Ven</i>	
3.1	Inleiding	47
3.2	Psychosociale ondersteuning	48
3.3	Juridische dienstverlening	49
3.4	Casemanagement	50
3.5	Lotgenotencontact	50
3.6	Online diensten	50
3.7	Onderzoek naar dienstverlening: evaluaties en effectmetingen	51
	3.7.1 Dienstverlening in het algemeen en beleidsevaluaties	52

3.7.2	Specifieke doelgroepen en diensten	53
3.8	Tot slot	58
4	Centrum Seksueel Geweld	63
	<i>Valérie Pijlman & Veroni Eichelsheim</i>	
4.1	Inleiding	63
4.2	Zorg voor slachtoffers van seksueel geweld in Nederland	65
4.2.1	Wat is het Centrum Seksueel Geweld?	65
4.2.2	Waartoe is het CSG opgericht?	65
4.2.3	De algemene werkwijze van het CSG	67
4.2.4	Welke stappen doorloopt een slachtoffer bij het CSG?	68
4.3	Wie worden er slachtoffer van seksueel geweld in Nederland?	70
4.3.1	Wie zoeken hulp bij het CSG?	70
4.3.2	Wie zoeken mogelijk nog geen hulp bij het CSG?	72
4.3.3	De bereikbaarheid en bekendheid van het CSG	73
4.4	De positie van het CSG in het Nederlandse zorglandschap	73
4.4.1	Regionale verschillen	73
4.4.2	Het zorglandschap en samenwerkingsverbanden	74
4.4.3	De kosten van de zorg	75
4.4.4	Het hulpaanbod in andere Europese landen	76
4.5	Wat is bekend over de effectiviteit?	76
4.6	Discussie	79
4.6.1	De effectiviteit van het CSG: een reflectie	79
4.6.2	Wat kan worden verbeterd?	80
4.7	Conclusie	83
5	Veilig Thuis	
	Hulp, advies en ondersteuning aan slachtoffers van seksueel geweld, huiselijk geweld en kindermishandeling in Nederland: van gefragmenteerd georganiseerde tot landelijk dekkende organisaties	91
	<i>Anne Coomans & Veroni Eichelsheim</i>	
5.1	Inleiding	91
5.2	De weg naar Veilig Thuis: een kort historisch overzicht	92
5.2.1	Kindermishandeling	92
5.2.2	Huiselijk geweld	93
5.2.3	Verwevenheid huiselijk geweld en kindermishandeling	94
5.2.4	Naar één advies- en meldpunt	94
5.3	Slachtoffers van huiselijk geweld	95
5.4	Risicofactoren voor slachtoffer- en plegerschap	96
5.5	Werkwijze van Veilig Thuis	97

5.5.1	Werkwijze	97
5.5.2	Wat gebeurt er na een melding?	98
5.6	Veilig Thuis – ‘what works’ en wat kan beter?	99
5.6.1	Melden bij Veilig Thuis	100
5.6.2	Ervaringen met Veilig Thuis	103
5.6.3	Evaluatie van Veilig Thuis-betrokkenheid	104
5.6.4	Aanbevelingen	107
6	Psychologische behandeling	
	Opvang en behandeling bij psychosociale klachten na ernstig geweld	115
	<i>Trudy Mooren, Juul Gouweloos & Merel van Herpen</i>	
6.1	Inleiding	115
6.1.1	De eerste reacties op een ingrijpende gebeurtenis	116
6.1.2	Trajecten van herstel en psychische gevolgen	117
6.1.3	Sociale en psychologische risicofactoren en beschermende factoren	119
6.1.4	Het belang van sociale steun	120
6.2	Psychosociale ondersteuning	121
6.2.1	Watchful waiting	122
6.2.2	Screening	123
6.3	Wanneer de ernst en complexiteit toenemen en klachten aanhouden	123
6.3.1	Psychiatrische diagnoses	124
6.3.2	Behandelmogelijkheden	128
6.4	Tot slot	130
7	Openbaar Ministerie	137
	<i>Roland Knobbout</i>	
7.1	Inleiding	137
7.2	Wie is het slachtoffer	138
7.2.1	Aanwijzing Slachtofferrechten	139
7.2.2	Verwachtingenmanagement	139
7.2.3	Communicatie	140
7.2.4	Interactieve rol procesdeelnemer	140
7.2.5	Rechtsbijstand en slachtofferhulp	141
7.3	Interventies voor genoegdoening	141
7.3.1	Bestrafen van daders	142
7.3.2	Beschermen	143
7.3.3	Ondersteunen	144
7.3.4	Erkenning en zorgvuldige bejegening	144

7.3.5	Interactie, informatie en laagdrempelige toegang tot het recht	145
7.4	Slachtofferrechten	145
7.4.1	Informatie	145
7.4.2	Inzage en afschrift van processtukken op verzoek	147
7.4.3	Toevoegen van processtukken	148
7.4.4	Schriftelijke slachtofferverklaring en spreekrecht	148
7.4.5	Schadevergoeding	150
7.4.6	Herstelbemiddeling en mediation	151
7.5	Evaluatie en discussie	152
7.5.1	Gebrek aan data	153
7.5.2	Privacy	153
7.5.3	Doorlooptijd	154
7.5.4	Rechten nog onvoldoende geëffectueerd	155
7.6	Tot slot	155
8	Slachtofferadvocatuur	159
	<i>Iris Becx, Nieke Elbers, Sonja Meijer, Arlette Schijns & Arno Akkermans</i>	
8.1	Inleiding	159
8.2	Ontwikkeling recht op rechtsbijstand	160
8.2.1	Recht op rechtsbijstand in Europa: theorie versus praktijk	162
8.2.2	Aantallen slachtofferadvocaten en EGZ-slachtoffers	162
8.2.3	Opleiding	164
8.2.4	Hoe komen slachtoffers bij een advocaat terecht?	165
8.2.5	Goede praktijk: piketdienst	165
8.2.6	Toevoeging (Wet op de rechtsbijstand)	167
8.3	De bijdrage van de slachtofferadvocatuur	168
8.3.1	Recht op algemene en zaaksgebonden informatie	168
8.3.2	Recht op kennisname dossier	169
8.3.3	Recht op toevoegen stukken aan het dossier	169
8.3.4	Recht op schadevergoeding	170
8.3.5	Spreekrecht	170
8.3.6	Klassieke rol	171
8.3.7	Negatieve invloeden advocatuur	171
8.4	Bespreking nationale en internationale literatuur	172
8.5	Conclusie	173
8.5.1	Reflecties met betrekking tot de rol in de praktijk	174
8.5.2	Aanbeveling voor toekomstig onderzoek	175

9	Herstelrecht	181
	<i>Nieke Elbers, Iris Becx & Katrien Lauwaert</i>	
9.1	Inleiding	181
9.1.1	Definitie van herstelrecht	182
9.1.2	Theoretisch kader	183
9.1.3	Vormen van herstelrecht	184
9.1.4	Maatschappelijke ontwikkelingen	185
9.1.5	Juridische ontwikkelingen	186
9.1.6	Aantallen	186
9.2	Werkt herstelrecht voor slachtoffers?	188
9.3	Conclusie	192
9.3.1	Internationale onderzoeken	193
9.3.2	Methodologische kwaliteit	194
9.3.3	Aanbevelingen voor vervolgonderzoek	195
10	Schadevergoeding	
	Schadevergoeding voor strafbare feiten: ‘does it work’?	201
	<i>Renée Kool & Alice Bosma</i>	
10.1	Inleiding en afbakening	201
10.2	Het strafrechtelijk schadeverhaal: grondslagen en praktijk	202
10.2.1	Grondslagen	202
10.2.2	De praktijk van het schadeverhaal	205
10.3	De victimologische betekenis van schadeverhaal	209
10.3.1	(Slachtoffer)behoeften in relatie tot schadevergoeding	210
10.4	Afsluiting	213
11	Schadefonds Geweldsmisdrijven	219
	<i>Arjan Hepping & Petra Hermsen</i>	
11.1	Wat doet het Schadefonds Geweldsmisdrijven	219
11.1.1	De oprichting van het Schadefonds	219
11.1.2	Voorwaarden	220
11.1.3	Toekenning volgens all-in beleid	220
11.1.4	Verschillen tussen schadevergoeding en een uitkering	221
11.1.5	Wie kunnen er een aanvraag indienen bij het Schadefonds?	222
11.1.6	Tijdelijke regelingen	225
11.1.7	Cijfers	226
11.1.8	Adviesrapport commissie-Donner	228
11.2	Effectiviteit tegemoetkoming Schadefonds: wat werkt?	230
11.2.1	Theorieën: distributieve en procedurele rechtvaardigheid	230

11.2.2	Onderzoeken naar de effectiviteit van de tegemoetkomingen van het Schadefonds	231
11.3	Conclusie en blik op de toekomst	238
Bijlage – Voorwaarden om in aanmerking te komen voor een uitkering uit het Schadefonds		241
12	Collectieve schadevergoeding	
	Drie regelingen: Joodse oorlogstegoeden, seksueel misbruik Rooms-Katholieke Kerk en Chroom-6 Tilburg	245
	<i>Christiaan Ruppert</i>	
12.1	Inleiding	245
12.2	Drie casussen: Joods oorlogstegoeden, seksueel misbruik Rooms-Katholieke Kerk en chroom-6 in Tilburg	247
12.2.1	Joodse oorlogstegoeden (Maror-regeling)	247
12.2.2	Compensatieregeling Rooms-Katholieke Kerk	250
12.2.3	Regeling Tegemoetkoming Chroom-6 Tilburg	253
12.3	Een vergelijking	256
12.3.1	Restitutie	256
12.3.2	Compensatie	256
12.3.3	Erkenning en genoegdoening	257
12.4	Enkele lessen voor de toekomst bij collectieve schade	262
13	Samenvatting en Conclusie	267
	<i>Nieke Elbers, Chantal van den Berg & Marleen Kragting</i>	
13.1	Inleiding	267
13.2	Samenvatting van de hoofdstukken	268
13.2.1	Politie	268
13.2.2	Slachtofferhulp Nederland	269
13.2.3	Centrum Seksueel Geweld	270
13.2.4	Veilig Thuis	271
13.2.5	Psychologische behandeling	272
13.2.6	Openbaar Ministerie	273
13.2.7	Slachtofferadvocatuur	274
13.2.8	Herstelrecht	274
13.2.9	Schadevergoeding via de strafrechter	275
13.2.10	Schadefonds Geweldsmisdrijven	276
13.2.11	Collectieve schade	278
13.3	Algemene inhoudelijke observaties	278
13.4	Conclusie over onderzoeks- en evaluatiemethoden	280
13.4.1	‘What works’-principes?	281
13.4.2	Zijn er genoeg slachtofferinterventies?	284

13.5	Aanbevelingen voor onderzoek en praktijk	285
13.5.1	Aanbevelingen op het gebied van onderzoek	285
13.5.2	Aanbevelingen voor de praktijk	286